

SUNDHEDSMINISTERIET

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg

Dato: 10-11-2021
Enhed: FOPS
Sagsbeh.: SUMMSB
Sagsnr.: 2116663
Dok. nr.: 1981062

Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg har den 14. oktober 2021 stillet følgende spørgsmål nr. 13 (Alm. del) til sundhedsministeren, børne- og undervisningsministeren og social- og ældreministeren som hermed besvares på vegne af alle tre ministre.

Spørgsmål nr. 13:

”Vil ministrene kommentere oplæg og materiale fra foretrædet med Vidensråd for Forebyggelse om rapporten: Hvert sjette barn har mentale helbredsproblemer, jf. BUU alm. del - bilag 4 og bilag 14 (internt).”

Svar:

Det er bekymrende læsning, når det i rapporten anføres, at hver sjette barn under 10 år har mentale helbredsproblemer eller udviklet en psykisk lidelse. Det kan have store konsekvenser for barnets sundhed og videre færden i ungdoms- og voksenlivet.

Som rapporten peger på, er det afgørende med en forebyggende og tidlig indsats, dels for at gribe børn i tide inden problemerne opstår, dels for at sikre, at problemerne ikke forværres inden den rette hjælp gives.

Vi skal forebygge og tidligt opspore over en bred kam, men også have særlig fokus på dem, som er særligt sårbare med øget risiko for at udvikle dårlig mental sundhed eller en egentlig psykisk lidelse. I den forbindelse har social- og ældreministeren oplyst følgende:

”Jeg noterer mig, at rapporten nævner socialt udsatte børn som i særlig risiko for at udvikle mentale helbredsproblemer, fx på grund af deres forældres psykiske sygdom og/eller misbrug eller manglende forældreevner. Hertil kan jeg oplyse, at kommunerne efter serviceloven er forpligtet til at yde hjælp og støtte til alle udsatte børn, unge og deres familier uanset årsagen til deres behov for støtte og hjælp. Dette kan f.eks. være hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet eller pædagogisk støtte. Denne hjælp er central, når familier fx oplever særligt belastede perioder grundet mentale helbredsproblemer hos barnet eller i familien.

Derudover vil jeg i relation til anbefalingen om at styrke indsatsen i familierne nævne, at der i den politiske aftale om Børnene Først bl.a. indgår et initiativ om at understøtte udbredelsen af familiehuse i hele landet. Familiehuse kan med fokus på det tidligt forbyggende arbejde rumme indsatser fra sundhedsområdet, såsom fx jordemoderkonsultation, men også gruppebaserede indsatser som fx sorggrupper, netværksgrupper og forældrekurser ved fx familierapeuter eller psykologer. Endelig kan der bygges bro til andre indsatser i kommunen fx jobcenteret, civilsamfundsorganisationer mv.

Fsva. rapportens fokus på det rette match mellem et anbragt barn og plejefamilies kompetencer, som en beskyttelsesfaktor mod psykisk mistrivsel, så indgår der i aftalen om Børnene Først også et initiativ om en reform af plejefamilieområdet. Plejefamiliernes vilkår skal forbedres, og derfor nedsættes en arbejdsgruppe med deltagelse

af relevante parter, herunder KL, som skal komme med konkrete forslag fastlæggelse af organiseringen og opgaver, herunder se på efteruddannelse og supervision til plejefamilierne.

Desuden vil jeg i relation til indsatsen til anbragte børn og unge, herunder også dem i psykisk mistrivsel, fremhæve Evalueringen af det specialiserede socialområde, som regeringen har igangsat i 2020 med støtte fra Enhedslisten, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Alternativet i 2020. Evalueringen skal bl.a. afdække de tilbud, der findes på det specialiserede socialområde, de forskellige målgrupper og deres behov samt den strukturelle opbygning af det specialiserede socialområde, hvor der bl.a. ses på visitation og kvalitet i indsatserne. Evalueringen skal dermed belyse, om de rigtige tilbud af rette kvalitet og specialisering er tilstede i kommunerne for de forskellige målgrupper.”

Herudover har regeringen generelt stort fokus på betydningen af tidlige indsatser og tiltag, der forbedrer kvaliteten og øger den generelle trivsel blandt børn og unge i dagtilbud og skole. Børne- og undervisningsministeren har i den forbindelse oplyst følgende:

”På dagtilbudsområdet vil regeringen styrke kvaliteten på dagtilbudsområdet:

- Med Aftalen om minimumsnormeringer af 5. december 2020 er det aftalt, at der fra 2024 skal indføres lovbundne minimumsnormeringer på minimum 1 pædagogisk personale pr. 3 børn i vuggestuer og minimum 1 pædagogisk personale pr. 6 børn i børnehaver. Det er ligeledes aftalt, at videreføre og sammenlægge to eksisterende puljer til sociale normeringer på i alt ca. 327,5 mio. kr. årligt varigt. Det er endvidere aftalt en opkvalificeringspulje, som skal sikre mere uddannet personale i dagtilbud og et styrket tilsyn, der kan være med til at understøtte arbejdet med kvalitet i dagtilbud. Endelig er det aftalt at styrke tilsynet med dagtilbud gennem dels nye lovgivningsmæssige minimumskrav til det kommunale tilsyn med dagtilbud, og dels gennem etableringen af et statsligt tilsynsrejsehold.
- Med Aftalen om kommunernes økonomi for 2022 er regeringen og KL enige om løbende at følge udviklingen af kvalitet i dagtilbud, herunder rammerne, læringsmiljøerne og hvilken betydning det har for børnenes læring, udvikling, trivsel og dannelse. Derfor er der igangsat et arbejde med en kvalitetsundersøgelse på dagtilbudsområdet, der tager afsæt i den styrkede pædagogiske læreplan, den danske dagtilbudstradition og relevante data.

På grundskoleområdet vil regeringen styrke børn og unges generelle trivsel ved:

- Trivselsråd: Der skal nedsættes et Trivselsråd, der skal komme med anbefalinger til tiltag, der kan mindske mistrivsel blandt børn og unge.
- Evalueringen af inklusion og specialpædagogisk bistand: Evalueringen forventes afsluttet primo 2022. Den vil give os viden om udviklingen i elevernes støttebehov, og hvordan de imødekommes samt de styringsmæssige og økonomiske rammer herfor. Evalueringen vil også se på sammenhængen til elevernes faglige resultater, trivsel og fravær.
- Mobning: Rapporten beskriver, at forebyggelse af mobning er et vigtigt element i et mentalt sundhedsfremmende skolemiljø. Der er allerede et solidt fundament for at forebygge mobning med kravet om en antimobbestrategi og handlingsplaner for afhjælpning af konkrete mobbeproblemer i skolen. Sammen med folkeskoleforligskredsen og Sammen om skolen vil jeg se på, hvordan denne indsats kan forbedres.

- Indsatsen over for børn og unge, der er i psykisk mistrivsel og/eller i risiko for at udvikle en psykisk lidelse i PPR: Med satspuljeaftalen på sundhedsområdet for 2019 – 2022 er der afsat 120 mio. kr. til dette formål. På baggrund af et fagligt arbejde på tværs af sundheds-, social- og undervisningsområdet er der udviklet faglige anbefalinger til lettere behandlingsindsatser i PPR. Der er givet støtte til 37 kommuner via en ansøgningspulje, der løber fra 2020-2022.”

Jeg kan herudover oplyse, at indsatsen kan ikke være en ”one-size fits all”. Den skal tilpasses det enkelte barn og unges behov og muligheder. De kommer fra vidt forskellige familier og har vidt forskellige problemer. Den gode indsats indebærer derfor ofte et tæt samarbejde mellem forældre, skole, de kommunale indsatser og almen praksis, som alle er tæt på den unges hverdag, og - når det viser sig at være nødvendigt – også behandlingspsykiatrien.

Med en række satspuljeaftaler er der på sundhedsområdet afsat midler til at sætte fokus på børn og unge, der mistrives eller har psykiske lidelser. Der er bl.a. afsat midler til at udbrede det anonyme lavtærskelstilbud headspace, til at udvikle kommunernes forebyggende tilbud, til at uddanne fagprofessionelle i Mindfulness-Baseret Stress Reduktion, til at styrke den regionale psykiatris tilstedeværelse i kommunerne, til en styrket indsats for mennesker med spiseforstyrrelser og selvskaade og til forløbsprogrammer for børn og unge med hhv. ADHD, spiseforstyrrelse og angst og/eller depression.

Der er således allerede iværksat en række initiativer mhp. at styrke børn og unges mentale trivsel og sundhed og øge indsatsen over for de børn og unge, der lider af en egentlig psykisk lidelse.

Men det er ikke gjort med det. Der er et stort behov for at løfte indsatsen på det samlede psykiatriområde. Det vil regeringen i et kommende udspil til en 10-års plan for psykiatrien. Som første skridt i arbejdet er Sundhedsstyrelsen og Socialstyrelsen sammen i færd med at udarbejde et fagligt oplæg, der beskriver status og udfordringer på psykiatriområdet og giver bud på, hvordan de opstillede udfordringer kan løses, og hvordan de bør prioriteres. Udfordringerne i forhold til indsatsen over for børn og unge med psykiske udfordringer bliver særskilt adresseret i det faglige oplæg. Samtidig sidder der i styrelsernes følgegruppe repræsentanter med særligt indblik i på børne- og ungeområdet.

Det faglige oplæg skal afleveres inden årets udgang og danner grundlaget for regeringens udspil til en 10-års plan for psykiatrien.

Rapporten og deres anbefalinger vil indgå i det faglige grundlag til regeringens kommende 10-års plan for psykiatrien, og jeg forventer, at et af fokusområderne i udspillet vil være at sikre bedre vilkår for en trængt børne- og ungepsykiatri, og at planen derudover vil indeholde nogle konkrete initiativer ift. den brede indsats over for børn og unge, der har psykiske udfordringer, herunder en styrkelse af den mentale sundhed gennem en stærkere forebyggelse og tidlig opsporing.

Der er ingen hurtige, nemme løsninger, så der er brug for en gradvis opbygning af hele området – også når det gælder indsatsen over for børn og unge med psykiske udfordringer.

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Mie Saabye